

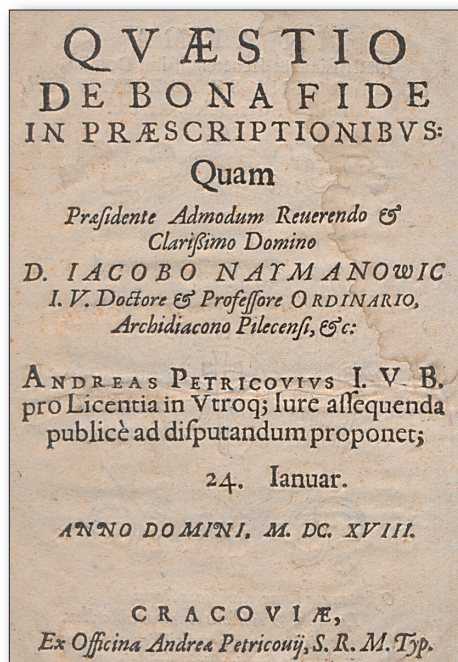
PIOTRKOWCZYK ANDRZEJ

(ur. ok. 1585 r., zm. 8 X 1645 r.)

Doktor obojga praw, sekretarz królewski, rycerz Złotej Ostrogi Andrzej Piotrkowczyk (Petricovius, Pietrzyk) był synem drukarza krakowskiego Andrzeja i Jadwigi z Prężynów. Dwukrotnie żonaty w 1611/1612 r. poślubił córkę rajcy miejskiego Hieronima Annę Belziankę. Zmarła w połogu ich syna Stanisława 13 lutego 1623 r. Powtórnie ożenił się z Anną Teresą, córką rajcy krakowskiego Mikołaja. Miał z nią syna i pięć córek.

Studia na Uniwersytecie Krakowskim rozpoczął w semestrze letnim 1601 r., uiszczając opłatę w wysokości 5 groszy. Bakalarzem sztuk został 3 marca 1604 r. Studia i praca w Krakowie były przerywane pięcioletnim wyjazdem zagranicznym oraz dydaktyką w Akademii Zamojskiej i w Kolegium Lubrańskiego. Po powrocie z podróży zagranicznej, pod kierownictwem Jakuba Janidły, opracował i przedstawił 3 czerwca 1615 r. tezy *Quaestio de privilegiis*. Licencjat uzyskał 15 marca 1616 r. na podstawie kwestii *De probationibus* już po powrocie z Zamościa, gdzie na akademii przez kilka miesięcy od jesieni 1615 r. kierował katedrą logiki. Od jesieni 1616 r. Andrzej Piotrkowczyk prowadził wykłady na Wydziale Prawa. Początkowo piastował funkcję seniora Bursy Prawników. Gdy jego starania o Katedrę *Novorum Iurium* zakończyły się 12 czerwca 1617 r. sukcesem, zrezygnował 7 grudnia t.r. z senioratu bursy, mimo iż warunkiem utrzymania Katedry Praw Nowych było dalsze wykonywanie obowiązków seniora. Licencjat obojga praw obronił 24 stycznia 1618 r. na podstawie pracy *Quaestio de bona fide in praescriptionibus* napisanej pod kierunkiem Jakuba Najmanowica, z kolei uroczysta promocja doktorska nastąpiła 31 maja 1619 r. Niecały rok później w kwietniu 1620 r. został wysłany do Poznania celem objęcia stanowiska rektora Akademii Lubrańskiego (co zapewne nie nastąpiło). Wrócił do Krakowa po roku w związku ze śmiercią

Karta tytułowa rozprawy Andrzeja
Piotrkowczyka *Quaestio de bona fide in
praescriptionibus*, Kraków 1618
(BJ 15825 II Mag. St. Dr.)

ojca. Objął wówczas profesurę zwyczajną na Wydziale Prawa. W semestrze zimowym 1629/1630 pełnił funkcję prepozyta Kolegium Prawniczego, czterokrotnie był radcą kolegium (1628/1629, 1629, 1630, 1632).

Kilkuletnią podróż, w trakcie której odwiedził Würzburg (1606), Lowanium (1609–1610), Paryż (1611), Padwę (1611), prawdopodobnie także Bolonię i Rzym, odbył razem z Mikołajem i Albrechtem Stanisławem Radziwiłłami, których był opiekunem i nauczycielem. W Lowanium został członkiem towarzystwa naukowego Palestra Bonae Mentis założonego przez historyka i filologa E. Puteana. W ramach towarzystwa jako pierwszy Polak wygłosił mowę, która została następnie wydrukowana. W Paryżu studiował w Collège Royal, z kolei doktorem sztuk i filozofii tytułował się w Padwie, gdzie 1 lipca 1611 r. wpisał się do księgi nacji polskiej.

Działalność pozanaukowa Andrzeja Piotrkowczyka dotyczyła kilku dziedzin. Po śmierci ojca w 1621 r. przejął rodzinną oficynę wydawniczą. Poszerzył listę uprawnień uzyskanych przez jego ojca. Na synodzie piotrkowskim w 1628 r. uzyskał monopol na druk ksiąg liturgicznych. Król 15 marca 1633 r. uznał go za swego serwitora i udzielił monopolu na druk konstytucji sejmowych. Jako ekwiwalent za nakłady ponoszone na ten cel uzyskał 10 marca 1645 r. wyłączność na druk ponad stu książek świeckich i religijnych, w tym dzieł Jana Kochanowskiego, Łukasza Górnickiego, Jakuba Wujka czy Piotra Skargi. W 1644 r. przeniósł prawa do drukarni na żonę i dzieci. Wydawane książki w większości miały charakter religijny. Zorganizował ich kolportaż w Krakowie, Warszawie i Wilnie.

Pierwszy raz został urzędującym rajcą krakowskim 21 stycznia 1631 r., później jeszcze w latach 1634–1637, 1640, 1641, 1643–1645. W ramach prac na rzecz miasta powoływano go do komisji prawodawczych, był pełnomocnikiem w sprawach sądowych wdów i sierot, egzekutorem testamentów. Starał się także o pomnożenie majątku rodziny. Procesował się w imieniu pierwszej żony o kamienicę w Rynku Głównym. W 1630 r. kupił dom na rogu ulic Floriańskiej i Poprzecznej (obecnie św. Tomasza).

Zmarł w Krakowie 8 października 1645 r. Został pochowany w krużgankach klasztoru Dominikanów. Epitafium nagrobkowe zawiera obszerny szkic bogatego życia Andrzeja Piotrkowczyka.

AUJ rkps 49 cz. niepaginowana s. 10; cz. paginowana s. 1, 8, 25; ANP nr 554; AS 3 s. 222; Muczkowski Statuta s. 261; Starowski Monumenta s. 134; Barycz Barok s. 100; Barycz Rzym s. 227; J. Bieniarzówna, *Mieszczaństwo krakowskie XVII w.*, Kraków 1969, s. 42, 48, 51–52, 60, 72, 73, 74, 77, 166; Estreicher Bibliografia 24 s. 297; L. Grzebień, *Piotrkowczyk, Petricovius Andrzej Młodszy*, EK 15 kol. 695; HNP 6 s. 516–517; Z. Noga, *Urzędnicy miejscy Krakowa*, cz. 2: 1500–1794, Kraków 2008, rajcy nr 214, s. 76–85; Nowicki Działalność s. 330; E. Ozorowski, *Piotrkowczyk Andrzej*, SPTK 3 s. 367–368; W. Ptak-Korbel, Z. Wawrykiewicz, *Piotrkowczyk Andrzej*, PSB, t. 26, Warszawa 1981, s. 441–444; D. Żołądź-Strzelczyk, *Peregrinatio academica: studia młodzieży polskiej z Korony i Litwy na akademiach i uniwersytetach niemieckich w XVI i pierwszej połowie XVII wieku*, Poznań 1996, s. 226.

Maciej Mikuła